

110/2014

LAUSUNTO LUKION, AMMATILLISEN PERUS- JA LISÄKOULUTUKSEN SEKÄ VAPAAN SIVISTYSTYÖN UUDISTAMISESTA**Koulutuksenjärjestäjät hakevat rajoja kaatavaa yhteistyötä Pirkanmaalla**

Suomen koulutusjärjestelmä on muutospaineiden keskellä. Pirkanmaalla on tahto ottaa uudistustyö alueen toimijoiden omiin käsiin ja hakea ennakkoluulottomia ratkaisuja koulutuksen järjestämisessä. Tahtotilaa tuetaan tiedolla ja raja-aitoja madaltavilla yhteistyöpiloteilla. Alueella on oikeaa osaamista tehdä valintoja, jotka kantavat tulevaisuudessa.

Korkeakoulusektorilla on valmistumassa Tampereen ammattikorkeakoulun, Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteinen selvitys, jolla kartoitetaan näiden keskinäisen yhteistyön ja työnjaon mahdollisuuksia. Selvityksellä tuotetaan näkemys, millä edellytyksillä alueen kolmen korkeakoulun olisi mahdollista saavuttaa johtava ja ainutkertainen asema opetuksessa, tutkimuksessa ja vaikuttavuudessa.

Tamperelaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulu haluavat yhdessä jatkaa näihin tavoitteisiin tähtäävää prosessia. Alueella on näyttäytynyt mahdolliseksi pilotoida etenemistä duaalimallista kohti yksipilarimallia.

Toisen asteen koulutuksen osalta käydään keskusteluja ammatillisen koulutuksen ja lukiorakenteen kehittämistarpeista. Myös vapaa sivistystyö eli henkilöiden omaehtoinen kouluttautuminen kytkeytyy kokonaisuuteen.

Pirkanmaalle on valmistumassa alueellinen ammatillisen koulutuksen kehittämissuunnitelma, jossa on kyetty tunnistamaan tarvittavat laadulliset ja määrälliset kehittämistoimet tulevaan osaamistarpeeseen vastaamiseksi.

Osa kehittämissuunnitelmassa valmistelluista toimista etenee jo. Muun muassa Pirkanmaan liiton ja Sastamalan koulutuskuntayhtymän hankkeessa kehitetään toisen asteen koulutusta kokonaisuutena ja selvitetään ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Tulevaisuuden Pirkanmaa haluaa edelleen vahvistua koulutusmaakuntana. Tavoite on, että koulutus kera sen tuottaman osaamisen on vetovoimaista, räätälöityä, vaikuttavaa ja laadukasta. Maakunnan oppimisympäristöt ovat nyt jo edistyksellisiä, ja niissä hyödynnetään uusinta teknologiaa. Kehittämistyötä tukee maakunnallinen Pilkahdus-ennakointimalli, jonka käytännöt ovat kansallista kärkeä.

Pirkanmaan maakuntahallitus kävi 3.11.2014 lukion, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön uudistamista koskevasta lausunnosta lähetekeskustelun, jonka pohjalta Pirkanmaan liitto lausuu kantanaan opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavaa:

Kuntien tulee jatkossakin voida toimia toisen asteen koulutuksen järjestäjinä. Kunnilla on vastuuta alueensa elinvoimasta, jonka vahvistamisessa toisen asteen koulutuksella on suuri merkitys.

Kunnilla on kokonaisvastuu väestöstään, koskien myös nuoria. Esimerkiksi yhteiskuntatakuun toteuttaminen edellyttää riittävän rahoituksen turvaamista koko ikäluokan koulutukseen ja paikallisiin tarpeisiin vastaamista riittävän läheisellä koulutusta koskevalla päätöksenteolla.

Uudistuksen rakenteellisissa ratkaisuissa on huomioitava paikalliset ja alueelliset erityispiirteet mm. välimatkojen kohtuullisuus, koulutuksen saavutettavuus sekä opiskelijoiden ja elinkeinolämän tarpeet.

Uudistuksen tulee vauhdittaa merkittävästi uuden teknologian käyttöön ottoa opiskelussa ja opettamisessa toisella asteella. Resursseja tulee ohjata enemmän sisällölliseen kehittämiseen ja vähemmän ”seinien ylläpitoon”, huomioiden kuitenkin kouluverkon riittävä kattavuus.

Uuden rahoitusjärjestelmän tai muun keinovalikoiman tulee jatkossa mahdollistaa myös syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvän työn.

Järjestämislupien myöntämisestä tulee säätää selkeästi, jotta maakunnat ja luvan hakijat pystyvät arvioimaan luvan myöntämisen todellisia edellytyksiä. Pirkanmaan liitto tukee säännöstä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä päättää oppilaitosverkosta.

Lukiokoulutuksen järjestämislupien myöntämisessä tulee ottaa huomioon yhteistyö perusopetuksen aineenopetuksessa.

Vapaan sivistystyön tulee olla jatkossakin tärkeä osa koulutusjärjestelmäämme. Myös rahoitusjärjestelmän tulee turvata riittävästi vapaan sivistystyön lakisääteisten tehtävien hoitamisen edellytyksiä.

Uudistuksen tavoite rahoitusjärjestelmän ennakoitavuudesta, läpinäkyvyydestä ja selkeydestä on kannatettava.

Valtion edellyttämän uudistuksen ei tule aiheuttaa kunnille- tai kuntayhtymille ylimääräisiä kiinteistöperusteisia kustannuksia.

Tulevaisuuden kasvumaakuntien, kuten Pirkanmaan sekä määrälliset että laadulliset tarpeet tulee huomioida tulevien kehittämistoimien sisällöissä.

Maakunnissa jo aiemmin tehty kehittämistyö tulee huomioida uudistuksen toteutuksessa.

Toisen asteen koulutusta tulee tarkastella yhä enemmän kokonaisuutena. Uudistuksessa toisen asteen kehittämistoimia tulee tarkastella myös sekä peruskoulun että korkeakoulun ja vapaan sivistystyön kokonaisuuden näkökulmasta.

Alueella tehtävää toisen asteen yhteistä ennakointi- ja kehittämistyötä tulee jatkossa tukea ja hyödyntää osana yleistä kehittämistä.

Koulutuksen uudistuksen tulee mahdollistaa myös sen, että toisen asteen koulutuksen järjestäminen on luonteva osa tulevaisuuden kuntien ja väliportaan hallinnon uudistuvaa kokonaisuutta.

Esityksen peruslähtökohdat vahvoista koulutuksen järjestäjistä ovat kannatettavia, samoin uudistuksen ylläpitäjäneutraalisuus sekä tavoite siihen, että kaikilla nuorilla olisi mahdollisuus lähi-alueellaan laadukkaaseen koulutukseen

Liian pakottavalla kansallisella ohjauksella ei päästä tarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin maakunnissa. On tärkeää tiedostaa, että eri maakunnissa tulee jättää tilaa alueen omille ratkaisuille, koskien sekä julkisia että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä. Esimerkiksi erilaiset valtakunnalliset ja maakuntaa laajemmat erityistehtävät tulee jatkossakin olla mahdollisia.

Riittävät koulutusmahdollisuudet perusopetuksen jälkeen edellyttävät alueellisesti räätälöityjä ratkaisuja toimintaympäristötekijöiden, kuten työ- ja elinkeinorakenteen, väestörakenteen, alueen tulevaisuuden näkymien, innovaatorakenteiden, uudistumisherkkyiden, koulutukseen haakeutumisen ja yhteistyömahdollisuuksien perusteella. Alueellisten räätälöityjen ratkaisujen toteutuksen paras osaaminen löytyy maakunnista.

Esa Halme
Maakuntajohtaja
Pirkanmaan liitto

Jukka Alasentie
Aluekehitysjohdaja
Pirkanmaan liitto

Lisätiedot: Marko Koskinen, 0500-752573, marko.koskinen@pirkanmaa.fi